

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

Datum: 13 november 2019
Betreft: kabinetsreactie beleidsevaluatie ISDE

De minister van Economische Zaken en Klimaat heeft op 12 november j.l. uw Kamer de kabinetsreactie doen toekomen op de beleidsevaluatie ISDE, en daarbij het betrokken onderzoek van SEO toegezonden. In de brief wordt aangekondigd dat de subsidie voor bioketels en pelletkachels per 1 januari 2020 wordt beëindigd. Uit de evaluatie blijkt dat bioketels verreweg de belangrijkste categorie installaties is als het gaat om duurzame, kleinschalige verwarmingsinstallaties. Zij leveren 2,6 PJ van het totale effect van de regeling over de periode 2016-2018 van 5,3 PJ. De doelmatigheid van de subsidieregeling blijkt bovendien voor bioketels uitzonderlijk hoog: de kosten zijn slechts € 18/ ton CO₂, terwijl deze kosten bijvoorbeeld voor warmtepompen berekend worden op € 127/ ton CO₂. De betaalbaarheid van het klimaatbeleid zal dus zeker niet verbeteren door het schrappen van bioketels uit de subsidieregeling.

Veel bioketels zijn afgeleverd aan zakelijke gebruikers, en betreffen grotere installaties, die gebruikt worden in de landbouw, voor het verwarmen van zwembaden en gemeentehuizen e.d. Deze bioketels gebruiken biomassa die afkomstig is van binnenlandse reststromen, snippers en pellets geproduceerd uit afval- en snoeihout. Het CBS geeft aan dat dit meer dan de volledige energiebehoefte van de sector dekt. Met dit aspect is in de evaluatie geen rekening gehouden. Als de reststromen – zoals in het verleden gebeurde – als afval worden gestort dan komen er evenzeer stoffen vrij als NO_x en fijnstof, zowel naar de bodem als de lucht. De wijze waarop onze branche de afgelopen jaren invulling heeft gegeven aan de kringloopgedachte door het lokaal gebruiken van deze reststromen in relatief kleinschalige installaties, en de afbraak van die prille ketens die nu dreigt, is strijdig met het kabinetsbeleid met betrekking tot de circulaire economie.

SEO berekent in een “mini-MKBA” de effecten van de uitstoot van CO, fijnstof en met name stikstof in relatie tot het positieve effect van de CO₂-reductie. Tegenover de nationale Nox uitstoot van 356.300 ton in 2015 staat een NO_x uitstoot in 2018 van bioketels (tot 5 MW) van 570 ton, en van kachels en haarden van 2.388 ton¹. Afgezien van het feit dat de duurzaamheid van de gebruikte biomassa wordt verwaarloosd, zijn ook de gebruikte kengetallen bediscussieerbaar. Zij zijn voor geen enkele analyse van andere economische sectoren tot nu toe op deze wijze gebruikt. De uitkomsten voor bioketels is dat de schade ongeveer gelijk zou zijn aan de positieve CO₂ effecten: in de SEO berekening € 9,8 miljoen negatief versus € 9,4 miljoen positief. Daarbij geven de onderzoekers aan dat zij gebruik maken van de gegevens betreffende de bioketels die ISDE ontvangen. De NBKL heeft vanaf het begin van de regeling het ministerie gevraagd de subsidie alleen toe te kennen aan kwalitatief hoogwaardige ketels, zoals bijvoorbeeld in Duitsland gebeurt. Het ministerie heeft dat geweigerd. Door deze inrichting van de ISDE zijn relatief meer bioketels van mindere kwaliteit op de markt gekomen, omdat de ISDE kijkt naar het vermogen en niet naar de investeringskosten. SEO constateert dat ook: “..onder de gesubsidieerde apparaten bevinden zich over de jaren een groter aantal biomassaketels met relatieve hoge uitstoot.” Naar ons inzicht, zouden voor betere bioketels (die meer kosten per kW vermogen en waar onze leden voor staan) de effecten in deze berekening wél positief zouden zijn geweest. Dit staat nog los van het feit dat SEO constateert dat daar waar een bestaande houtgestookte voorziening vervangen wordt door een nieuwe bioketel, het milieueffect zonder meer positief is. Uw Kamer kan op z’n minst deze laatste terechte constatering overnemen. Want met deze vervangingen dient de ISDE zowel de energietransitie als de luchtkwaliteit.

SEO heeft geen differentiatie toegepast in de onderzoeksresultaten tussen de particuliere en de zakelijke gebruikers. Dit terwijl de regelgeving – het Activiteitenbesluit – een fundamenteel verschil bepaalt. Bioketels in de zakelijke sector zijn onderhevig aan scherpe keuringen en aan emissienormen die tot de strengste ter wereld behoren.

Het ministerie heeft helaas geweigerd de branche in contact te brengen met het onderzoeksbureau, en heeft ook geweigerd de concept uitkomsten door experts te laten bezien. Hierdoor misten wij iedere mogelijkheid om de onderzoekers mee te nemen in de feiten en onze visie daarop. De Minister heeft er blijkbaar voor gekozen om niet de andere kant van het verhaal te willen (laten) horen, maar direct een ‘kantje-boordconclusie’ over te nemen met zwaarwegende uitkomsten voor de bioketelbranche, waaronder faillissementen en ontslagen.

---

¹ Kennisdocument Houtstook in Nederland blz. 6

Het kabinetsbesluit is in onze branche hard aangekomen, te meer gelet op de nauwelijks aanwezige onderbouwing van dit besluit en het negeren van een tegengeluid.

De NBKL verzoekt uw Kamer om bij de discussie over het voorgenomen ISDE-beleid de Minister te vragen de subsidiëring van bioketels voor op z'n minst de zakelijke sector te continueren en/of de grondslag te veranderen van vermogen naar investeringskosten. Bij particulieren zou de ISDE kunnen worden voortgezet voor zover deze de normen en keuringen uit het Activiteitenbesluit toepassen of voor zover van vervanging van oude ketels of kachels sprake is. De Minister zou op z'n minst deze constructieve voorwaarden en slimme combinaties daarvan kunnen onderzoeken. Bioketels zijn namelijk onmisbaar als een betaalbare en schone oplossing in het klimaatbeleid.

Hoogachtend,

Eppo Bolhuis
Voorzitter